

פירורים : מה ?

סוקראטס : כדברים האלה : "מוזמן רב, טיטיאס, וקודם שהגיעת לכאן גם אתה, כבר נמצאנו אומרים שבשל דמיונו לאמת מהקבל אותו, מסתבר על דעת ההמון. ואילו לפני שעה קלה ביארנו בפרוטרוט, שבכל ענין וענין ייטיב למצוא את הדומה, מי שידע את האמת עצמה. לפיכך, אם יש בפיך טענה אחרת בענין אומנות הנאום, נשמענה ברצון; ואם לא, נאמין בדברים שהעלינו זה עתה : שמי שלא ימנה את סוגי שומעין לפי תכונותיהם, ואינו מסוגל לחלק את הדברים למיניהם ולכלול כל מין ומין בדמות אחת הניכרת בו, הרי זה לא יהיה לעולם אומן הדיבור, באותה מידה בה ניתן לבני אדם להשיג אומנות זו. ואילו את היכולת הזאת לא יקנה לו אדם בלי שקידה רבה; ומי שדעתו מיושבת עליו, לא יטוה בכל אותה שקידה לשם דיבור באוני בני אדם, אלא למען יוכל להשיע דברים רציניים לאלים, ולהזוג בכל מעשיו בדרך רצויה להם, ככל שיהא לאל ידיו. שכן, טיטיאס, — כך אומרים הללו שכתבתם עולה על חכמתנו? מי ששכלו בראשו, אינו חייב להשתדל שישא חז בענין חבריו לעבודת, חוץ מדרך אגב, אלא בעיני אדוניו שהם טובים ובני טובים. ממד כו' אל תתפלא, אם ארוכה הדרך ומפולת; שכן לשם מטרה נשגבת חייבים אנתנו ללכת בה, ולא לשם זו שלנגד עיניך. ואולי, פני שמלמד הנגיו הדברים, הרי גם הרוצה במטרה זו, ישיגנה על הצד הטוב ביותר בדרך ההיא שתארינו?"

פירורים : דבר זה שאמרת, סוקראטס, כולו יפה בעיני — לו היה בידי אדם לבצעו?

סוקראטס : הלא המנסה להשיג את היססה, אף כשלונו יהיה דבר יפה?

פירורים : ודאי ונורדאי.

"הכוונה לבעלי תורות הסוד האורפית-פיתאוראית."

אדם, מה האמת בעיניינים אלה, אלא — מהו שייאמן, וזה אינו אלא המסתבר שאליי חייב לכוון כל מי שמתעתד להיות נואם לפי שיטה של אומנות. הרי לעתים אף אסור להזכיר את העובדות, כשהללו לא התקבלנה על דעת שומעיהן, אלא את המסתבר בלבד, הן בקטגוריה הן בסניגוריה; וכן בכל סוגי הנאומים חייב הנואם לרדוף אחרי מה שמסתבר, ולענות את האמת לנפשה. והנה המחזיק בכלל זה מתחילת הנאום ועד סופו, ביזו מתקיימת שיטת האומנות לכל דקדוקיה.

פירורים : בריוק רב, סוקראטס, הבאת טענותיהם של המתחיימים להיות בעלי מלאכת הנאום; וכורני שגם קודם לכן הזכרנו ענין זה בקיצור, ואילו בעיני המומחים נודעת לו חשיבות שאין למעלה ממנה.

סוקראטס : הלא דשת הרבה במשנתו של טיטיאס! וכנן, ילמדנו טיטיאס גם זאת : במה הוא מתכוון במונה זה של "המסתבר"? : למה שנראה להמון העם, או למה שהוא אחר?

פירורים : רק לזה.

סוקראטס : ודומני שהוא הביא בכתבי דוגמה זו שיש בה כדי להבהיר שיטתו : אם איש חלש ואמיץ רוח הזיכה אחר, שהוא חזק ומוג לב, ולקח ממנו את מעילו או כל דבר אחר, אסור לשניהם לומר את האמת. יאלא מוג תלב חייב לטעון שאותו אמיץ רוח לא היה לכדו שעה שהיכה אותו; והלה חייב להזכיר שרק שניהם היו שם, ולהשתמש בטענה : "כיצד יכולתי אני, שהנני חלש כל כך, להתקיף אותו איש שהוא חזק כל כך?" והלה לא ירצה לגלות את פחדנותו, אלא ינסה לכבדו מלבו איזה שקר שהוא, ואולי מתוך כך יאפשר לבעל דינו לסתור את ההאשמה. וגם בשאר מקרים כך טיבים של הדברים האמורים לפי שיטת האומנות. לא כן, פירורים?

פירורים : כמובן.

סוקראטס : האת, מסתבר שאומנות סמויה מן העין גילת טיטיאס, או יהיה המגלה מי שיהיה, ויקרא בכל שם שיערב באנוני, ואולם, חברי, האם נגיד לו להלה או לא נגיד לו?"

[274]

סוקראטס: די הצורך דובר, אפוא על שיטה של אומנות ויטורית, וחוסר שיטה.
פיררוס: בלא ספק.

סוקראטס: ועוד נשתייר לנו לדון בשאלה, אם גאה או לא גאה הוא לחבר דברים שבכתב, ולראות באיזו דרך יגה באותו מעשה משום תפארת לעושהו, ובאיזו יגה בו משום דופי? לא כן?

פיררוס: כן.

סוקראטס: וכי ידעת כיצד תנחית ביותר את רצון האלה, שעה שתעסוק בריטוריקה למעשה או להלכה?

פיררוס: כלל וכלל לא ידעתי ואתו וכי אתה יודע?
סוקראטס: קבלה יש בידי מימי אבות אבותינו: ואילו האמת אינה גלויה אלא לפני האלים עצמם. ואמנם, לו יכלנו למצוא אמת זו על דעת עצמנו, כלום איכפת היה לנו את במקצת, מה סברו בני האדם?

פיררוס: שאלה מנוחה: אך ספר-נא את הדברים שלפי מה שאמרתי, מקובל אתה בהם.

סוקראטס: ובכן, שמעתי שבסביבות העיר נאוקראטיס שבמצריים שכן אחד האלים הקדומים של אותה ארץ; אותו אלה שקדושה לו הציפור הנקראת איפיס⁷⁸, והוא עצמו נקרא בשם תיית. הוא היה ה-אשון שהמציא מספר וחשבון והנדסה ואת חכמת החכונה, וכן את משחקי הפסיפסים והקוביות, וגם את הכתב. בומן ההוא היה תמוז מלך על כל ארץ מצריים, והוא ישב באותו כרד שבמצריים העליונה שנקרא תיבי כפי היווניים, ותמוז נקרא בפייהם בשם אמון⁷⁹. אליו הלך תיית, הציג בפניו את אומנויותיו וביקש להויתן גם לשאר המצרים.

⁷⁸ עיר גמל יוונית, על שפת אחת מזרועותיו של הנילוס.
⁷⁹ בעברית: מנאן (חטידה מצרית).

⁸⁰ לא נתברר משום מה מיצג כהן אפלטון את השם המצרי של האל — אמון — כשם יווני, ונתן לאמון במצריית את שם האלוהות האסיאתית חמת.

[275]

הלה שאל לתועלת שבכיל אחת מהאומנויות, וכשעת ההסברה ניגנה ושייבה את הדברים כפי שהם נתקבלו או לא נתקבלו על דעתו. ומספרים שלגבי כל אומנות ואומנות העלו תמוז לפני תיית שיקולים רבים לכאן ולכאן, ואין להרחיב את הדיבור על כל אחת מהענות. ואילו כשהגיע אל האחריות, אמר תיית: "לימוד זה, אדוני המלך, יוסיף על חכמתם ורחו זכרונם של המצרים; שכן המצאתיו בחינת סגולה לזכרון וחכמה". והלה אמר: "תיית המעולה שבאומנים, לא לאותו איש עצמו ניתן ליצור שיטות של אומנות, וגם לדון על מנה הנוק והתועלת הצפונה בחוכן לשעתידיים להזדקק להן. הנהגה אחרת, אבי הכתב, רוחש חיבה לילדך, ובשל כך ייחסת לו כוח פעולה הפוך ממה שיש בו. שכן יכניס ענין זה שיכחה בנשמות הילומדים אותו, כיון שהללו שוב לא יאמנו את כוח זכרונם, שגמורו בטחון שיבטחו בכתב, לא יהיו עוד נזכרים מבפנים, ונכוח עצמם, אלא מבחוץ, מכוח זכרונם שאינם משלהם עצמם: לא המצאת, אפוא, סגולה לנכוח הזכרון, אלא להזכרה; וחכמה מדומה, לא אמיתית, הנך מקנה לתלמידים. שכן לכשיודעו להם דברים הרבה בלא הזרה, יהיו בעיניהם מרבי דעת, בעוד שעל פי הרוב יהיו חסרי דעה; וקשה תהיה חכמתם, כיון שיהיו חכמים-ללאורה, ולא חכמים-ללאי."

פיררוס: סוקראטס, על נקלה תשים דברים כפיהם של מצרים ובני כל ארץ שתראה?

סוקראטס: ואולם, יקירי, אנשי מקדש זויס שבדלדלנה⁸⁰ היו מספרים, שדבריי הנבואה הראשונים היו דבריו של עץ אלון; די היה להם, אפוא, לכני הדור ההוא כיון שלא היו חכמים כמוכם הצעירים, להקשיב בתמימות נפשם "לאילן ולאלב⁸¹", ובלבד שיהיו הדברים אמת. ואילו לך אולי איכפת

⁸⁰ עיי הערה 36.

⁸¹ השוה למעלה (סס. 229), את דברי סוקראטס: "השיות יודע אינם רוצים ללמד אותי מאומה, — שלא כבני השמים דברים שממנועוהם האירועית נתבררה".

פירוס: גם כך צדקת לחלוטין.

סוקראטס: וכי מה? הרואים אנהנו לנגד עינינו שיית אחר, אחין האציל של זה שבכתב, ומכירים לדעת ויצד הוא בא לעולם, וכמה הוא עולה על הלה בשכר ונחת פעולתו?

פירוס: לאיזה שית מתכוון אתה, והיאת הוא נוצר?

סוקראטס: הרי הוא זה שנכתב בנשמת הלומד הוא מסוגל להגן על עצמו, ויודע לדבר באוני מי שראוי שיזכר באוני, ולשתוק לפני מי שיפה השתיקה.

פירוס: אמה רומז לשיחז החי והחיים של היודע, ופונתך לומר שהשית הכתוב כדין שייקרא בכואמו שלי החי?

סוקראטס: אמנם כן. והנה הגניבא לי: איכר ששכלו בראשו, והוא שוקד על זרעיו ורועה שיעשו נורי, — כלום בכובד ראש יזרע אותם בתקופת הקיץ לחוד "ערוגות אדוניס" וישמח כשיראה אותם משגשגים ועולים לאחר שמונה ימים?

או שמא לכשיעשה כן, לא יתא זה אלא לשם שיעשוע ולתפארת החג? ואילו לגבי הזרעים החשובים לו ילך לפי שיטת החק-לאות, יזרעם בקרקע הראויה להם, ויהיה מרוצה אם יבשיל הזרע בחודש השמיני?

פירוס: כך, סוקראטס, ינהג כשהוא פועל בכובד ראש, וכך, כפי שאמרת, כשהוא משתעשע.

סוקראטס: ומי שיש בינו ידיעת מה שהוזן צודק ונאה וטוב — כלום נגיד עליו שפחות מן האיכר ישים לב אל זרעיו שלי?

פירוס: בשום פנים לא נגיד כך.

סוקראטס: ובכן, לא בכובד ראש יזרע זרעים אלו דרך קולמוסו ויכתבם במים שחורים, במלים שאין ביכולתן להגן על עצמן בדיבור, ואין ביכולתן להזרות די הצורך את האמת.

פירוס: מסתבר שלא.

סוקראטס: לא ולא! אלא את עצונות וכתב ירע, כפי "כלי חרס שבהם היו ממילים בקיץ על גנות הבתים: מחים לחנו של אדוניס יגדול מהיר.

הוא מי המדבר, ומאיון ארץ הוא: שהרי לא בואת בלבר אתה מעיין: אם כך הדבר או שונה מזה?

פירוס: בצדק נזפת בי, ולפי דעתי צודק אותו תיבאי במה שהיא אומר בענין הכתב.

סוקראטס: והנה מי שסובר שיוכל להשאיר ככתב שיטה של אומנות, וכן המקבל שיטה זו בכתב, כאילו היא באותיותיה מה שהוא ברור וקיים, הרי תמימותו רבה עד מאוד, והוא מתעלם לחלוטין מנבואתו של אמון, כשהוא סובר שדברים שבכתב יש בהם יותר מכדי להזכיר את האישי שכבר היה ידוע לו הענין בו דן הכתב.

פירוס: בלא כל ספק.

סוקראטס: שכן, פירדוס, יש בה בכתבה צד נורא כדלהלן, ובו הוא ממש דומה לאמנות הציור. הרי גם יציריותיה של זו מתייצבות לפניו כאילו יש בהן משום חיים, ואולם כשמתאל אותן כל שאלה, תחרשנה בתגיות רבה. הוא דינו של חיבור:

אתה מדמה בנפשך שהוא מדבר מתוך תבונה ואולם לכשתשאל אותו על כל דבר מדבריו, מרצונך לעמו, על פירושן של הכתוב, הרי הוא מציין לך תמיד אותו הדבר עצמו. ויתר על כן: לאהר שייכתב, יתגלגל כל חיבור בעולם כולו, ובמידה שווה ימצא בידיהם של המבינים וברי אנשים שאין הוא יאה להם: ואיננו יודע לענות, לא למי שראוי לתשובה ולא לאחרים. ושעה שמוצאים בו דופי ומגבים אותו שלא בצדק, זקוק הוא תמיד לאביו שיבוא לעזרתו, והוא עצמו אינו מסוגל להתגונן ולהיחלץ מן הצרה.

בהשראת הנימפות ואלוהי המקום: וכאן היא נקבעת במפורש, שכן במלים "שלא היו חכמים כמותם הצעירים" כורך סוקראטס את עצמו עם בני אותו דור שדי היה לו, להקשיב בתמימות נפש לאיון ולאביו, גם הבקאות במקומות הפולחן האטיים שסוקראטס מראה בראשית השיחה (סט. 229), בניגוד לפידרוס המרבה לטייל בחוץ ומעולם לא שם לב למקדשו של בוראס, כבר היה בה רמז לכונתם האידויית של הדברים על השדות והאלינות, שביגוד לכני האדם אינם מלמדים ולא כלום.

שמסתבר, רק לשם שעשוע; ויכתוב, אם יכתוב, כדי לאצור זכרונות דברים לעצמו, לקראת הזמן בו יזקין וישכח; וכן כדי להזיז זכרונות דברים לכל אדם אחר שיחזקה על אותם העקבות, באותה הסוגייה שבה עסק הוא; ואמנם ישמח לכבו לכשריאה את נטעיו אלו בלבלבם; וכשם שאחרים יפנו אל שאר שעשועים, ויתבשמו במשתאות ותענוגות כיוצא בהם, כן יעסוק הלה, כמדומה לי, באותו משחק שאמרת, במקום המשי-חקים הללו.

פיררוס: לעומת שעשוע פחות עדי, סוקראטס, מדבר אתה באחד שכולו נאה: של אדם המסוגל להשתעשע בהגיוני דברים, כשהוא מושל משליו בדבר צדקה ושאר העניינים שהזכרת. סוקראטס: ואמנם כן הוא פיררוס יקירי. ואולם, כמדומה לי, הרבה יותר נאה הוא העיסוק מתוך כושר ראש בעניינים אלו: כשנוקט אדם את שיטת הדיאלקטיקה, בוחר לו נשמה הראויה לכך ונוטע וזורע בה שיח של תורה, שיח שדוא בו כדי להגן על עצמו ועל מי שנטעו; ושיח זה אינו עקר, אלא מזריע זרע, ומתוך כך יצמח מדי פעם בפי שיח אחר בנפשות אחרות, ויפעל כך לעולם מכות הזרע שבתוכו, והנה הוא מביא אושר על מי שיינהן בו, במידה שניתן לאדם לזכות באושר.

פיררוס: אכן, דבר זה שאתה אמרו עכשיו, הריחו נאה הרבה יותר.

סוקראטס: והנה עכשיו, פיררוס, לאחר שזה מוסכם בינינו, נוכל להכריע גם בשאלות הללו.

פיררוס: באיזו?

סוקראטס: שמתוך השיקול בהן הגענו עד היום: הרי עמדנו לדקור בגיוני שמנגנים את ליסיאס בשל כתיבת נאומיו, וכן בגאומים עצמם: איזה מהם נכתבים לפי שיטה של אמנות, ואיזה — בלא שיטה, והנה דומני שהעבייה של שיטה והעזי שיטה נחבררה די הצורך.

פיררוס: כך נראה היה; אך שוב הוכריינג כיצד.

סוקראטס: כדלהלן: בטרם ידע אדם את האמת ככל ענין

שעליו הוא מדבר או כותב, וברם יהיה מסוגל להגדיר כל דבר בשלמותו כשהוא לעצמו, ושוב ידע, אחרי זהגדרה, לגזור לפי הסוגים הכלולים בו, עד שיגיע לחלקים שאינם ניתנים עוד להחלק; וברם יעמוד באותה דרך עצמה על טבעה של הנשמה, וימצא לכל נשמה את סוג הנאום הולם אותה, ויחקיץ ויערוץ את נאומי בהתאם לכך: דהיינו — לנשמה מרובת גוונים אף יתן שיח רב גוונים הכולל בתוכו את כל ההארמו-ניות, ולפשוטה — שיח פשוט; — בטרם יעליץ בכל האמור, לא ידא בידו לעסוק לפי שיטה של אמנות בסוגיית הנאום, ברמה המחוייבת בעצם טיבה של הסוגייה, לא בהינת מורה הריטוריקה, ולא בהינת נואם שיכניס אל כל שומעיו את שיטתה להכניס לתוכו. כל דיונינו הקודם הביאו לכלל מסקנה זו.

פיררוס: בלא ספק, כזאת הייתה המסקנה.

סוקראטס: ואילו לגבי השאלה, אם נאה או מנונה הוא להשמיע נאומים ולהעלותם על הכתב, ובאיזה דרך של ביצוע יש בו או אין בו נענין זה משום דופי, — כלים לא נחברר במה שנאמר לפני שעה קלה —

פיררוס: מה נחברר?

סוקראטס: שאם ליסיאס או אדם אחר כתב או יכתוב כל כתב בזמן מן הזמנים, מטעמו שליו או מטעם הציבור, בהינת מחוקק הכותב כתב מדיני, ומתוך כך הוא סבור שהגיע לידו בטחון גמור וכיטול הספקות, כי אז נבא הכתב לכותבו, בין שיימצא ובין שלא ימצא אדם המגנהו על כך. שכן מי שאינו יודע להבחין בין ראייה בהקיי לבין חלום לילה בענין צדק ועוול וטוב ורע, הוי לאמייתו של הדבר לא ייגקה מן הגנאי בשום פנים, אפילו כל המון העם משבח מעשיו.

פיררוס: ודאי שלא.

סוקראטס: ואולם מי שסבור שכל מה שכתוב בכל ענין וענין, יש בו בהכרח שיעור מרובה של שעשוע, ושום שיח שנכתב, במשקל או בפרזה, אינו ראוי לכושר ראש גמור, ואף לא שיח שהושמע בדרך דיקלומי הראפסודים, לישים נטיעה

פילוסופוס, או שם דומה לזה, הוא הולם לו יוהר לאתמו אדם (משם מקצועי), ולא יהיה בו דופי.

פירוס: נאה שם זה לכעילי.

סוקראטס: ואילו מי שאין לו דבר יקר יותר ממה שהוא חיבר או כתב, לאזור שהפך את הדברים בעלה ומטה במשך זמן מרובה, והדביק מלים אל מלים ומתק אחות, — כלום לו בדין תכנה לו לזה בשם פייטן או מחבר או מחזק?

פירוס: כמובן.

סוקראטס: זאת הגד-נא, אפוא לחברך.

פירוס: ואתה -- מה תעשה? הרי גם עלי חברך שלך אין לפסות בשום פנים!

סוקראטס: מי היא זה?

פירוס: איסקראטס⁸ היפה. מה תודיע לו לזה, סוקראטס? סוקראטס: עדיין איסקראטס הוא צעיר ליגים, פירוס? אולם רצוני להגיד לך את נחושי לבי על אדנותי.

פירוס: מה אתה מנחה?

סוקראטס: דומני שלפי כשרונו נעלה הוא לאין ערוך על הריטוריקה של ליסיאס, וכן הוא אציל ממנו באופי. לא יודע, אפוא, שום תימה בכך, כשעם המתבוננו יעשה חיל באותה סוג של נאומים שבו הוא עוסק עכשיו, עד שהריטורים שבכל הדורות יהיו לעומתו כילדים; אף לא אהפלא אם שוב לא יסתפק באתו עיסוק, ושאיפה אלוהית יותר תביאנו לידי מעשים נעלים מזה; שכן מטבע ברייתו, ידידי, יש ברוחו של גבר זה משום פילוסופיה, הוא הדבר שאני מוטר מפי אלוהי המקום הזה לאיסקראטס אהובי; ואתה תמסור ליסיאס אהובך את שאמרתו קודם.

פירוס: יהיה כן; ועכשיו נלד-נא מכאן, שכן רפה גם החום.

⁸ נואם ומורה-הריטוריקה; נולד באחונה בשנת 436 (שאוה שנים לפני אפלטון, ו-37 שנים לפני פני מוחו של סוקראטס). רבים מאוד מכמניו ושמתריו.

אמון בלב השומע, בלי שתהא בו חקירה והוראה; — מי שסבור, אפוא, שכל היצירות האלה אינן ראויות לכובד ראש גמור, והטובות שבהן אינן אלא מזכרות לירדעי עניני; ואילו מה שהוא נטול ספק, ומושלם, וראוי לשקידה של כובד ראש, זה נמצא אך ורק בדברי הוראה חיים על מה שצורך ונאה וטוב, שנאמרים לשם הראה ונכתבים ממש בנשמה; — ומי סבור, אפוא, שרק דברי שיה מעין אלו אפשר לראות בהם בנים של ממש לאביהם שהולידם כדין; והנה הם בראש וראשונה אותם שיה נמצאו אותם איש עצמו, ואשר שוכן בנשמתו הוא; ושנית — גם צאצאיו של שיה זה וכן אחיו, אם יש לו לשיה זה אחים שנולדו מאותו זרע בנשמותיהם של אנשים אחרים, לפי ערכן של הללו; ומי שמתוך דעה זו גידר לשלום מחיבור דברים אחרים — דומה עלי, פירוס, שנתפלת-נא אני ואתה שכטיבו של איש זה נהיה-נא עשויים גם אנתנו, אתה ואני.

פירוס: אכן, משאלת לבי ותפילתי אינה אלא זו שאמרת, סוקראטס: ננית, אפוא, שבכך השתעשענו די הצורך בעצין הגאומים, ואתה לך-נא והגד ליסיאס, ששבינו ירדנו אל נחל הגממות ובית מדרשו, ושמענו שם דברי שיה שציונו להודיע לליסיאס ולמי שזולתו מתבר נאומים, וכן להזמירוס ולמי ולכל מי שכתב כתבים מדיניים וקרא להם בשם חוקים: אם המתבר כתב חיבור מהותו יודע אמיתו של הענין, והוא מסוגל לכבד לעזרת החיבור, כשחוקרים אותו בעניינו, ויכול גם להראות בעליל באמרי פיו, שהדברים הכתובים אינם אלא דברים של מה בכך; — איש זה אין לכמותו בתואר חלקות מסוג יצירותיו, אלא יש לקרוא לו לפי אותו ענין שעליו הוא שוקל בכובד ראש.

פירוס: איה הוא, אפוא, התואר שתתן לו?

סוקראטס: דומני, פירוס, שהתואר, "חכם" הוא ענין עצום, ויאה לאלהים בלבד. ואילו השם, "שואף לחכמה", דהיינו —

האם צוד צירינים אנו לדבר-מה, פיירוס? ליידי, מספיקה
התפילה.

פיירוס: כלל-נא גם אותי בתפילתך; שדרי' משותף הוא
קניינים של יידיים.
סוקראטס: תבה גלך.

סוקראטס: כלום לא מן הראוי שאתפלה קודם לכן להלילי?
פיירוס: בוודאי.

סוקראטס: פאן יקרי' ושאר' האלים שבכאן, אנה חנו-נא
לי שאהיה יפה מבפנים; וכל דבר היצוני שיש לי, יהא-נא
מיוודד למה שבקריבי. עשיר יהא בעיני החכם; ואונו זהב⁸⁴
ירכה-נא בירי, ככל שלא יכנס ולא יכלל אלא המיושב
ברעתו.

⁸⁴ לשון המקור היא — "הזהב ירכה-נא בירי". "אונו זהב" כתבת מתוך
אמונה שלמה שהכוונה ל"זהב" של החכם, דהיינו — לחכמה; שחלא
בחכם ביקש סוקראטס במשפט הקודם לראות את העשיר; ותנה היא
ממשיר במשאלה שחכו של זה ירבה בידו בשיי' שרק המיושב בדעתו
יוכל לעמוד בו. — תמוזה מאוד הדעה הרוחת — שהוכעה באחרונה
בתרגום והפירוש האנגלי של "פיירוס", בירי ר. הקפורה (קאמברידג'
1952) — שאין התפילה מתקשרת עם תוכן תשיחה. ככל שדעה מעין
זו תהא תמוזה לגבי כל זיאלוג אפלטוני, הרי לגבי "פיירוס" יש
בה משום אבסורד ממש, לאחר הירישות המפורשות שהובעו בשיחה
זו, שכל חיבור יהא דומה לבעל חי, שאבריו יהיו מוחאמים אהדי ולכלל
החיבור, ולאחר הביקורת על ליסיאס מבוהנה זו גופה, והתשיבות תמידי
תחת שנועזות לסוף החיבור מאותה בוהנה. — דומני שאם הפסוק האחרון
של התפילה יוכן כנ"ל שוב לא יקשה לחבר תפילה זו עם תפילתו
הקודמת של סוקראטס — אל ארוס, בסוף נאמונו השיג — ועם הדיאלוג
בבלילי. הרי היא מסיימת במלה "המיושב בדעתו"; לאחר שגם בפסוק
השני אין המבושק אלא אותו "ישוב דעת אמיתי, שלפי ההגדרה בפול'
טיאה הרינו הארמוניה של האישירות, ושארן לו ולא כלום עם אותו
"ישוב דעתם של בני תמוזה" שגינה אותו סוקראטס בנאמונו. "ישוב
הדעת האמיתי נתגלם במיחותם במוסה הימני, הצייתיני של הנשמה,
ובינו לבין השגעתו הארוטי אין שום ניגוד; אלא להיפך, הם משלימים
זה את זה, והם תכונותיו של בעל אותו "שיח של אמה", שעלין אמר
סוקראטס בסוף השיחה העיונית ש"עלך ועלי" להתפלל שהיה עשויים
כמותו (סט. 278). אבל אין הרי דרישה שיש להתפלל על דבר-מה כהרי
תפילה ממש; והתפילה שכסוף השיחה ממלאת אותה דרישה כראוי לה.
פסוקה הראשון מזכיר, כמובן, את זכרי אלקריבאדס ב"משחה" —
ה"משחה" הזוכר ברמז גם באמצע הדיאלוג, לפני נאמונו השני של
סוקראטס — וממילא עומד הקורא על כר, שלדע. המחבר אין סוקראטס
מתפלל אלא על המצוי בו.